

ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดร้อยเอ็ด

๑. ข้อมูลด้านการเกษตรของจังหวัด

๑.๑ พื้นที่ทั้งหมด ๕,๑๘๗,๑๕๖ ไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ๓,๓๕๕,๐๙๕.๓๕ ไร่ (๖๔% ของพื้นที่ทั้งหมด) เป็นพื้นที่ปลูกข้าว ๓,๐๙๔,๘๗๔.๑๙ ไร่ พืชไร่ ๘๙,๖๒๘.๖๐ ไร่ พืชสวน ๑๒๕,๕๘๐.๕๖ ไร่ พืชผัก ๑๒,๘๘๘.๐๐ ไร่ พื้นที่เกษตรกรรมอื่นๆ ๓๒,๑๑๔.๐๐ ไร่ โดยมีพื้นที่เกษตรกรรมในเขตชลประทาน ๖๗๙,๘๗๖ ไร่ และพื้นที่เกษตรกรรมนอกเขตชลประทาน ๒,๖๗๕,๒๑๙ ไร่

๑.๒ สถานการณ์ด้านทรัพยากรการผลิต

๑) ปริมาณฝนเฉลี่ยรายปีในรอบ ๑๕ ปี จำนวน๑,๓๘๓.๙... มม.

๒) ความต้องการใช้น้ำของจังหวัดจำแนก ๔ ด้าน

- อุปโภคบริโภค ๒๑.๖๖ ล้าน ลบ.ม.

- ระบบนิเวศน์ ๓.๕๑ ล้าน ลบ.ม.

- เกษตรกรรม ๒๐๒.๒๕ ล้าน ลบ.ม.

- อุตสาหกรรม ๓.๙๔ ล้าน ลบ.ม.

๓) พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งจากขาดแคลนน้ำ จำนวน ๒๐ อำเภอ แบ่งเป็นระดับความ

เสี่ยงสูง จำนวน ๑๘ อำเภอ และ ระดับความเสี่ยงต่ำ จำนวน ๒ อำเภอ

พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งในการปลูกข้าว จำนวน ๔๗๗,๘๓๐ ไร่

๔) พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ที่เกิดเป็นประจำซ้ำซาก ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มแอ่งกระทะ และเป็นพื้นที่ ไกล่ตีดริมน้ำไหลผ่าน ซึ่งประกอบด้วย อ.โพธิ์ชัย อ.ทุ่งเขาหลวง

อ.จังหาร อ.เชียงขวัญ อ.อาจสามารถ อ.เสลภูมิ และ อ.พนมไพร

พื้นที่เสี่ยงอุทกภัยในการปลูกข้าว จำนวน ๕๓๓,๙๓๐ ไร่

๑.๓ ขนาดเศรษฐกิจของจังหวัด (GPP) ณ ราคาประจำปีมีมูลค่า ๗๕,๖๐๒ ล้านบาท (ปี ๒๕๖๑) แยกเป็น ภาคการเกษตร ๑๔,๘๐๔ ล้านบาท และนอกภาคการเกษตร ๖๐,๗๙๘ ล้านบาท จำนวนประชากร ๑,๒๙๘,๖๔๐ คน แบ่งเป็นชาย ๖๔๔,๒๑๘ คน หญิง ๖๕๔,๔๒๒ คน และมีครัวเรือน ๓๙๔,๕๙๗ ครัวเรือน เป็นภาคการเกษตร ๒๔๔,๓๕๑ ครัวเรือน และเป็นแรงงานภาคเกษตรกร ๔๔๔,๗๑๙ ราย

๑.๔ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ปีการผลิต ๒๕๖๓/๖๔ ได้แก่

๑) ข้าวนาปี ผลผลิตรวม ๑,๒๒๕,๕๕๐.๖๕ ตัน แยกชนิดข้าว ดังนี้

๑.๑) ข้าวหอม (พันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕) ผลผลิต รวม ๑,๐๑๙,๗๙๙.๖๕ ตัน (ผลผลิตเฉลี่ย ๔๑๓๙๕ กก./ไร่)

๑.๒) ข้าวหอม (พันธุ์ กข ๑๕) ผลผลิต รวม ๒,๗๒๓.๘๓ ตัน (ผลผลิตเฉลี่ย ๔๒๑.๐๕ กก./ไร่)

๑.๓) ข้าวเหนียว (พันธุ์ กข ๖) ผลผลิตรวม ๒๐๓,๔๘๗ ตัน (ผลผลิตเฉลี่ย ๓๕๕.๘๔ กก./ไร่)

๒) มันสำปะหลัง ผลผลิตรวม ๑๓๓,๓๙๘.๕๑ ตัน (ผลผลิตเฉลี่ย ๓,๓๐๖.๐๙ กก./ไร่)

๓) อ้อยโรงงาน ผลผลิตรวม ๕๑๙,๘๗๗.๑๕ ตัน (ผลผลิตเฉลี่ย ๑๐,๖๔๙.๓๖ กก./ไร่)

๑.๕ สัตว์เศรษฐกิจ/ประมงที่สำคัญ ได้แก่

๑. โค ผลผลิต จำนวน๒๗๑,๒๓๑...ตัว

๒. กระบือ ผลผลิต จำนวน ๖๒,๔๐๐... ตัว

๓. สุกร ผลผลิต จำนวน ...๑๐๓,๘๗๘... ตัว

๔. ปลาตาก ผลผลิต จำนวน...๒,๙๑๕,๖๑๙.๔๐...กิโลกรัม

๕. ปลานิล ผลผลิต จำนวน..๖๐๘,๖๓๐ . กิโลกรัม

๑.๖ ผลิตภัณฑ์ที่ดีที่สุดของจังหวัดร้อยเอ็ด (Best Products)

๑) ข้าวหอมมะลิ

ทุ่งกุลาร้องไห้เป็นดินแดนที่มีชื่อเสียงในการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพดีที่สุดในโลก ซึ่งมีคุณลักษณะพิเศษ คือ หอม เรียว ยาว ขาว นุ่ม มีพื้นที่ทั้งหมด ๒.๑ ล้านไร่ ครอบคลุม ๕ จังหวัด ได้แก่ ร้อยเอ็ด มหาสารคาม สุรินทร์ ศรีสะเกษ และยโสธร โดยส่วนใหญ่ประชากรมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายโดยได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ คือการทำนาด้วยสภาพพื้นที่เป็นลักษณะแอ่งกระทะ ทุ่งกุลาร้องไห้จะแล้งแห้งมากในฤดูแล้งและฤดูฝนน้ำมักจะเอ่อท่วมขังในทุกปี สภาพดินในพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เป็นดินร่วนปนทรายรสเค็มสภาพแห้งแล้ง อากาศหนาวเย็นและหมอกลงจัด ปลุกข้าวได้เพียงปีละ ๑ ครั้ง การเพาะปลูกของชาวนาในแผ่นดินนี้ส่งผลให้ข้าวมีความกตัญญูและต้องต่อสู้ปรับตัวให้อยู่รอด จนเป็นสาเหตุให้ข้าวเกิดการกระตุ้นหลังสารหอม

สารที่ทำให้เกิดกลิ่นหอมในข้าวหอมมะลิ คือสารหอมระเหยที่มีชื่อว่า ๒-acetyl-๑-pyrroline (๒-อะเซทิล-๑-ไพโรลีน) หรือเรียกสั้นๆ ว่าสาร ๒AP สารที่ว่านี้คือสารเดียวกันกับที่พบในใบเตย และดอกขมนาดหลายคนเข้าใจผิดคิดว่าข้าวหอมมะลิจะมีกลิ่นเหมือนมะลิ แต่ในความเป็นจริงเป็นกลิ่นใบเตยที่เรียกว่า ข้าวหอมมะลิ มาจากการที่ข้าวหอมมะลิเมื่อหุงสุกจะมีสีขาวราวดอกมะลิความสามารถในการสร้างกลิ่นหอมชนิดนี้ถูกกำหนดโดยยีนในดีเอ็นเอซึ่งสารนี้จะเกิดขึ้นเมื่อข้าวเกิดความเครียด (Stress) จากสภาพทางกายภาพ เช่น ภาวะแห้งแล้ง การขาดน้ำ และสารหอมดังกล่าวนี้ จะถูกสร้างขึ้นตั้งแต่ระยะกล้าจนถึงเก็บเกี่ยว โดยจะขับออกไปเรื่อย ๆ จะพบกลิ่นหอมมากในทุ่งนาที่ปลูกข้าวหอมมะลิช่วงเวลาที่หอมที่สุดคือช่วงบ่าย ๑๓.๐๐-๑๔.๐๐ น. โดยเฉพาะระยะเก็บเกี่ยว ซึ่งจะสร้างสารหอมนี้มากที่สุด และพบว่าในนาดินทรายที่ดินมีความเค็มเล็กน้อย จะทำให้ข้าวมีการสร้างสารหอม ๒AP มาก

เอกลักษณ์เฉพาะและเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ข้าวหอมมะลิที่ทุ่งกุลาร้องไห้แห่งนี้ได้ถูกยกย่องว่ามีเอกลักษณ์ด้านรสชาติและมีกลิ่นหอมอันโดดเด่นแตกต่างจากข้าวหอมมะลิที่ปลูกในพื้นที่อื่นๆทั่วไป จึงทำให้ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในสหภาพยุโรป ทำให้ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ได้รับการยอมรับเป็น"ข้าวหอมมะลิโลก"สร้างความภาคภูมิใจให้กับคนไทยและชาวนาไทยในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ที่ได้สืบต่อรักษาวัฒนธรรมการปลูกข้าวให้คงอยู่คู่คนไทย

จังหวัดร้อยเอ็ด กำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าวหอมมะลิเป็นยุทธศาสตร์หลักพื้นที่ในเขตทุ่งกุลาร้องไห้ ๕ อำเภอ พื้นที่ ๙๘๖,๘๐๗ ไร่ คิดเป็น ร้อยละ ๔๖.๘๒ ซึ่งมากที่สุด รองลงมาคือ สุรินทร์ ศรีสะเกษ มหาสารคาม และยโสธร คิดเป็น ร้อยละ ๒๗.๓๓ , ๑๓.๖๒ , ๙.๒๐ , และ ๓.๐๔ ตามลำดับ

สินค้าข้าวหอมมะลิจังหวัดร้อยเอ็ด

๑) ข้าวหอมมะลิอินทรีย์ และผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกรนาแปลงใหญ่/วิสาหกิจชุมชน/

สหกรณ์การเกษตร

- สหกรณ์เกษตรกรอินทรีย์ ร้อยเอ็ด จำกัด สินค้าข้าวอินทรีย์มาตรฐานสากล ได้แก่ มาตรฐานข้าวอินทรีย์สหภาพยุโรป (EU Organic) สหรัฐอเมริกา (NOP:USDA Organic) และญี่ปุ่น (JAS) โดยการ

สนับสนุนของกรมส่งเสริมการเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีสมาชิกกว่า ๓,๐๐๐ ราย พื้นที่ปลูก กว่า ๑๐๐,๐๐๐ ไร่ และ ๙๐% ของผลผลิตเป็นสินค้าส่งออก ตลาดใหญ่คือสหภาพยุโรป

- สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัยจำกัด/สหกรณ์การเกษตรเมืองร้อยเอ็ด จำกัด
- กลุ่มวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกรนาแปลงใหญ่

๒) แป้งข้าวหอมมะลิและผลิตภัณฑ์จากแป้งข้าวหอมมะลิแป้งข้าวเจ้าหอมมะลิ ๑๐๕ อุดมไปด้วยสารอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย รวมทั้งปราศจากสารกลูเตน (Gluten Free) สามารถนำมาแปรรูปเป็นขนมได้หลากหลายชนิด เช่น ขนมโดนัทอบ คุกกี้ เค้กกล้วยหอม บราวนี่ ปุยฝ้าย ขนมดอกจอก ขนมทองม้วนสามารถทดแทนการนำเข้าแป้งสาลีจากต่างประเทศ เป็นการสร้างงาน สร้างอาชีพ และเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่

๓) ผลิตภัณฑ์ข้าวหอมมะลิ โดยสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดร้อยเอ็ดพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวหอมมะลิจำนวน ๑๐ Brand

๔) ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ (GI) โดยโรงสีศรีแสงดาว สนับสนุนกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ที่ขอจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ สนับสนุนการทำนาหยุดแทนการหว่าน และรับซื้อข้าวจากกลุ่มเกษตรกร พัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม จำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์ ShopAT๒๔

แนวทางและทิศทางการพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ดของผู้ว่าราชการจังหวัด

นายชัยนต์ ศิริมาศ ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด ได้กำหนดแนวทางและทิศทางการพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด สู่อ Smart City หรือ Smart ๑๐๑ หรือ เมืองอัจฉริยะ ๒๐๒๐ โดยเน้นการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรม มาพัฒนาเพื่อสร้างความเข้มแข็ง และยั่งยืน ครบทุกมิติทั้ง ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยให้ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนและพัฒนาจังหวัดสู่อ Smart City ๗ ด้าน คือ

- ๑) Smart Economy มุ่งเน้นภาคการผลิตและอุตสาหกรรมใหม่
- ๒) Smart People
- ๓) Smart Environment
- ๔) Smart Living
- ๕) Smart Mobility
- ๖) Smart Energy
- ๗) Smart Government

เป้าหมายการพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด กำหนดวิสัยทัศน์ "ร้อยเอ็ดเมืองคนดี เกษตรศรีอัจฉริยะ" ด้านการเกษตรมุ่งเน้นการสร้างเกษตรมูลค่าสูง โดยมีแนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรจังหวัดร้อยเอ็ด ๒ แผนงาน คือ

- ๑) การพัฒนาข้าวหอมมะลิจังหวัดร้อยเอ็ดสู่เกษตรมูลค่าสูง

โดยมอบหมายให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นเจ้าภาพหลักร่วมกับหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนาข้าวหอมมะลิจังหวัดร้อยเอ็ดสู่เกษตรมูลค่าสูง ร่วมขับเคลื่อนดำเนินการพัฒนาข้าวหอมมะลิจังหวัดร้อยเอ็ดสู่เกษตร

มูลค่าสูง มีเป้าหมายการพัฒนาดังนี้ ๑) ลดต้นทุนการผลิตให้ได้ร้อยละ ๓๐ ๒) เพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้ได้ ๖๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ๓) มาตรฐาน มีระบบการตรวจสอบย้อนกลับ และได้รับรองมาตรฐาน (GAP/อินทรีย์/GI) ๔) ความหอม การตรวจสอบรับรองความหอม การพัฒนาความหอม และสร้างมาตรฐานความหอม

๒) การส่งเสริมการเลี้ยงโค และปลูกพืชอาหารสัตว์ โดยได้จัดทำโครงการ Smart live Stock ๑๐๑ ปศุสัตว์มูลค่าสูง โดยมอบหมายสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นเจ้าภาพหลัก โดยมีเป้าหมายเพิ่มประชากร โค และกระบือให้ได้ ๑ ล้านตัว ภายใน ๕ ปี และมีการบริหารจัดการทุกระดับตลอดห่วงโซ่อุปทาน